

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПАТЕНТОЗНАВСТВА. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА НАПРЯМКОМ 228 «ПЕДІАТРІЯ»

Зайцева Г.М., Пушкарьова Я.М., Болотнікова А.О., Гождзінський С.М.

*Кафедра аналітичної, фізичної та колоїдної хімії
НМУ імені О.О. Богомольця (м. Київ)*

Резюме

На основі багаторічного досвіду викладання курсу «Основи патентознавства» представлено особливості навчання студентів за напрямком 228 «Педіатрія», що стосується основ патентознавства та академічної доброчесності в сучасних умовах. Елективний курс включає ознайомлення студентів з головними складовими частинами інтелектуальної власності, зокрема, винаходами, промисловими зразками та торговельними марками, які мають безпосереднє відношення до педіатрії. Крім того, розглянуто забезпечення академічної доброчесності в навчальному процесі. Особливу увагу приділено новітнім змінам і доповненням у Законі України, що стосуються патентного захисту об'єктів промислової власності, зокрема, у педіатрії.

***Ключові слова:** інтелектуальна власність, промислова власність, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, патентний пошук, цитування, академічна доброчесність*

На елективний курс «Основи патентознавства. Академічна доброчесність» для студентів за напрямком 228 «Педіатрія», відведено 4 години лекцій, 26 годин практичних занять та 60 годин самостійної роботи студентів. Форма контролю – диференційний залік. Це дозволяє надати студентам лише базові знання без надмірної деталізації.

Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» [1] дає таке визначення поняття «винахід (корисна модель)»: це – результат інтелектуальної, творчої діяльності людини в будь-якій сфері технології, (у тому числі й педіатрії). Отже, для кожної творчої людини результатом інтелектуальної діяльності може бути винахід або корисна модель.

У багатьох студентів існує уявлення, що термін «запатентований лікарський засіб» має негативний відтінок: це щось сумнівної якості. а терміни «джеренерик» чи «генерик» (від англійського *generic drug*) вони чують вперше.

Тому, в першу чергу, завданням цього елективного курсу є забезпечення студентів – майбутніх педіатрів такими базовими знаннями з основ патентознавства й академічної доброчесності, які можуть згодитись у навчанні та майбутній роботі.

Згідно із ст. 6, п. 2 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» об'єктом винаходу, правова охорона якому надається згідно з цим Законом, може бути продукт (пристрій, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослини і тварини тощо), процес (спосіб). В тій же статті 6 вказується, що правова

охорона надається винаходу (корисній моделі), що не суперечить публічному порядку, загально визнаним принципам моралі та відповідає умовам патентоздатності [1].

Отже, не кожний винахід, може одержати правову охорону в Україні.

В останній редакції Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» вказано об'єкти, що не можуть бути запатентовані, зокрема:

- ✓ процеси клонування людини;
- ✓ процеси змінювання через зародкову лінію генетичної ідентичності людей;
- ✓ використання людських ембріонів для промислових або комерційних цілей;

- ✓ процеси змінювання генетичної ідентичності тварин, які можуть спричинити їх страждання без будь-якої істотної медичної користі для людей або тварин, а також тварин, виведених внаслідок такого процесу;

- ✓ людський організм на різних стадіях його формування та розвитку, а також просте виявлення одного з його елементів, зокрема послідовності або частини послідовності гена [1].

Особлива увага студентів-педіатрів звертається на те, що в останній редакції Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» _вилучено з патентної охорони такі види патентів, які були популярні в галузі педіатрії:

- ✓ хірургічні чи терапевтичні способи лікування людини;
- ✓ способи діагностики організму людини.

На заняттях звертається увага студентів на важливість і доступність для реєстрації у патентному відомстві України знаків для товарів і послуг (нова назва «торговельні марки») за якими послуги одних педіатрів чи педіатричних медичних закладів відрізняються від послуг інших педіатрів чи педіатричних медичних закладів [2].

Уся можлива множина об'єктів для реєстрації торговельних марок розподілена в 45 класах Міжнародної Класифікації Товарів і Послуг (МКТП) [3]. Об'єкти медичного призначення розміщено в 5, 10 і 44 класах МКТП. Отже, для медичної галузі зареєструвати торговельні марки можна для всіх можливих лікувальних закладів та медичних послуг. Торговельні марки можна використати для захисту:

- ✓ назви медичної установи, яка може бути як повною, так і скороченою;
- ✓ назви окремих напрямів діагностики, лікування;
- ✓ логотип і слоган.

Заключення

Отже, головними особливостями викладання дисципліни «Основи патентознавства. Академічна доброчесність» для студентів спеціальності 228 «Педіатрія» є:

- ✓ пояснення відмінності запатентованих ліків і дженериків;
- ✓ пояснення того, що нова редакція Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» вилучила з правової охорони в Україні способи лікування та діагностики людей та тварин;

✓ рекомендація розширити використання торговельних марок для відрізнєння послуг одних педіатрів чи медичних закладів від послуг інших педіатрів чи медичних закладів.

Список літератури

1. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
2. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
3. Міжнародна класифікація товарів і послуг для реєстрації знаків. (Ніщцька класифікація). МКТП (12-2023) <https://nice.uipv.org/>

УДК 378.6.147:616-053.2

ТРАНСФОРМАЦІЯ СТРАТЕГІЙ ВИКЛАДАННЯ БАЗОВИХ ПЕДІАТРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИМОГИ СЬОГОДЕННЯ

Клець Т.Д., Мітюряєва-Корнійко І.О., Салтикова Г.В.,
Шевченко Т.А., Антипкін Ю.Г.

*Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,
кафедра педіатрії № 4 (м. Київ)*

*ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка
О.О. Лук'янової» НАМН України*

Сьогоднішній день диктує нам нові вимоги щодо трансформації стратегій викладання, зокрема педіатричних дисциплін. Об'єктивна ситуація вимагає швидкої адаптації до змін форматів викладання (онлайн, офлайн, змішаний) із забезпеченням високої якості надання освітніх послуг. Реформа в освітній галузі та зміна освітньої програми 228 з рівня спеціаліста на рівень магістра має на меті відхід від радянської класифікації освітньо-кваліфікаційних рівнів та перехід до європейських стандартів. У зв'язку з цим, наш заклад освіти активно готується до акредитації нової освітньої програми «ОП 228 Педіатрія» з кваліфікацією «Магістр педіатрії». Це вимагає своєчасного коректування навчальних планів відповідно до вимог сучасності. Збільшення кількості практично орієнтованих дисциплін для відпрацювання практичних навичок – ще одна вимога сьогодення.

Професія дитячого лікаря – одна з найпочесніших та найскладніших у медицині. Особливість полягає у тому, що маленький пацієнт не завжди може надати інформацію про свої відчуття, які він переживає при недугі. Лікар-педіатр має володіти навичками комунікації з маленьким пацієнтами та їх законними представниками, розпізнавати прояви захворювань за зовнішніми ознаками (огляд), бездоганно володіти навичками аускультатії, пальпації, перкусії. Вкрай важливим